

מסמך 70

מסמך 70

האבולוציה של הממשל האנושי

מייד משפּתר האדם באופן חלקי את בעיות הפרנסה, הוא ניצב בפני המשימה של הסדרת היחסים האנושיים. התפתחותה של התעשייה דרשה חוק, סדר והתאמה חברתית; קיומו של הרכוש הפרטי דרש ממשל.

בעולם אבולוציוני היריבויות מהוות דבר טבעי; השלום נשמר אך ורק הודות למערכת כלשהי של הסדרה חברתית. ההסדרה החברתית מהווה חלק בלתי-נפרד מן הארגון החברתי; ההתאגדות מרמזת על סמכות שלטת כזו או אחרת. הממשל מחייב תיאום בין קבוצות יריבות – שבטים, חמולות, משפחות או יחידים.

הממשל מהווה התפתחות בלתי-מודעת; הוא מתפתח תוך כדי ניסוי וטעייה. יש לממשל ערך הישרדותי, ומשום כך הוא הופך למסורתי. האנרכיה העצימה את האומללות; ומשום כך התפתחו – או מתפתחים – לאיטם הממשל, וכן החוק והסדר היחסיים. היו אלה דרישותיו הכפייניות של מאבק ההישרדות אשר דחפו, פשוטו כמשמעו, את המין האנושי בדרך ההתקדמות לעבר ציוויליזציה.

1. היווצרות המלחמה

המלחמה הינה מצבו הטבעי של האדם המתפתח ומורשתו; השלום הינו קנה המידה שעל-פיו נמדדת התפתחות הציוויליזציה. בטרם עברו הגזעים המתקדמים חברות חלקי, היה האדם אינדיבידואליסט קיצוני, חשדן ביותר ולוחמני במידה בל-תאמן. האלימות הינה חוק טבע, והעוינות הינה התגובה האוטומטית של ילדי הטבע; זאת בעוד שהמלחמה הינה אך בבחינת אותן פעילויות ממש, כאשר אלה מבוצעות באופן קיבוצי. וכל אימת שיריעת הציוויליזציה נמתחת בשל סיבוכי התקדמות החברה – ובכל מקום שבו מתקיים הדבר – לעולם מתרחשת נסיגה מיידית והרסנית, בחזרה אל אותן שיטות מוקדמות של יישוב אלים של הרוגז, אשר מקורו ביחסים הבין-אישיים בין בני-אדם.

המלחמה הינה תגובה חייתית לאי-הבנות ולרוגז; השלום שורה כאשר כל הבעיות והקשיים הללו מיושבים באופן מתורבת. גזעי הסאנגיק – כמו גם הגזעים האדמיים והנודיים המדורדרים המאוחרים יותר – היו כולם לוחמניים. האנדונים למדו במוקדם את כלל הזהב, ואפילו כיום חיים צאצאיהם האסקימוסים בהתאם לקוד זה; הנוהג מושרש בהם היטב, והם חפים למדי ממריבות אלימות.

אנדון לימד את ילדיו ליישב חילוקי דעות באמצעות הכאה עם מקל על-גבי עץ, כשכל העת מקללים את העץ; הראשון לשבור את המקל הוכרז כמנצח. האנדונים המאוחרים יותר נהגו ליישב חילוקי דעות באמצעות הצגה פומבית; אלו אשר היו חלוקים ביניהם צחקו ולעגו אלו לאלו, והקהל היה זה שהכריע מיהו המנצח באמצעות מחיאות כפיים.

ואולם, תופעה כדוגמת המלחמה לא יכלה להתקיים, עד אשר החברה התפתחה מספיק על-מנת ליהנות הלכה למעשה מתקופות של שלום ולתמוך במנהגים מלחמתיים. עצם הרעיון של מלחמה מרמז על דרגה מסוימת של ארגון.

עם הופעתן של קבוצות חברתיות, החלו ההתרגויות היחידניות להיבלע בקרב הרגשות הקבוצתיים; ועובדה זו עודדה את השלווה התוך-שבטית, תוך גביית מחיר מן השלום הבין-שבטי. וכך, בתחילה שרר השלום בקרב הקבוצה – או השבט – אשר תמיד שנאה את כל אשר מצוי מחוצה לה, את הזרים. למעשה, האדם הקדום החשיב את הקזת דמו של הזר כמעלה.

מסמך 70

אך אפילו דבר זה לא צלח בתחילה. כאשר ראשי השבטים הקדומים ניסו ליישב אי-הבנות, הם הבחינו כי לעיתים קרובות היה זה נחוץ להתיר, לפחות פעם בשנה, קרבות אבנים שבטיים. השבט היה נחלק אז לשתי קבוצות והקדיש יום שלם ללחימה. וזאת לא בשל כל סיבה אחרת, אלא לשם ההנאה שבדבר; הם באמת נהנו להילחם.

המלחמה ממשיכה להתקיים הואיל והאדם הינו אנושי; הוא התפתח מן החיה וכלל החיות הינן לוחמניות. בין הסיבות הראשיות למלחמה מצויות הסיבות הבאות:

1. הרעב, אשר הוביל לפשיטות על מזון. מאז ומעולם גרם המחסור באדמה למלחמה, ובמהלך המאבקים הללו נכחדו, הלכה למעשה, כלל השבטים המוקדמים שוחרי השלום.

2. מחסור בנשים – ניסיון להקל על מצוקת כוח עזר ביתי. מאז ומעולם גרמה גניבת נשים למלחמה.

3. יוהרה – התשוקה להציג את עוצמת השבט לראווה. הקבוצות הנעלות נלחמו על-מנת לכפות את אורחות חייהם על קבוצות נחותות יותר של בני-אדם.

4. עבדים – הצורך לגייס כוח אדם לשורות העובדים.

5. נקמה, הייתה המניע למלחמה כאשר שבט אחד האמין ששבט שכן גרם למותו של מי מחבריהם. האבל נמשך עד אשר הובא הביתה ראש אדם. המלחמה לשם נקמה נחשבה כדבר ראוי עד לזמנים מודרניים יחסית.

6. פנאי – המלחמה נחשבה בעיני הגברים הצעירים של אותם זמנים מוקדמים כעיסוק לעת פנאי. אם לא הייתה עולה עילה ראויה ומספקת ללחימה – בשעה שהתמשכות השלום כבר החלה להעיק – שבטים שכנים נהגו ללחום בקרבות חבריים-למחצה, לפצוח בהסתערות כחלק מן החג, וליהנות מקרבות מבוזבזים.

7. דת – התשוקה להמיר אחרים לכף. כלל הדתות הפרימיטיביות תמכו במלחמה. רק בזמנים המאוחרים החלה הדת להזעיק את פניה כלפי המלחמה. לרוע המזל, על-פי-רוב היו ראשוני הכמרים בעלי בריתם של בעלי העוצמה הצבאית. ואחד ממהלכי השלום הגדולים בהיסטוריה היה הניסיון להפריד את הכנסייה מהמדינה.

השבטים הקדומים לחמו מאז ומעולם במצוות אלוהיהם, בפקודת מלכיהם או בהוראת המרפאים. העברים האמינו ב"אל מלחמה" שכזה; וסיפור פשיטתם על המדינים הינו תיאור טיפוסי של האכזריות האיומה של מלחמות השבטים הקדומות; תקיפה זו – על טבח כלל הזכרים וההרג לאחר מכן של כל הילדים ממין זכר ושל כל הנשים אשר לא היו בתולות – הייתה מכבדת בהחלט את אורחותיו של ראש שבט מלפני מאתיים-אלף שנה. וכל זה התבצע "בשם אדוני אלוהי ישראל".

זהו הינו סיפור האבולוציה של החברה, האופן הטבעי שבו פותרים הגזעים את בעיותיהם; האופן שבו מחיל האדם את גורלו על-פני האדמה. האלוהות איננה יוזמת זוועות מעין אלה, על-אף נטיית האדם להטיל את האחריות לכך על אלוהיו.

החמלה הצבאית הגיעה לאיטה אל המין האנושי. ואפילו כאשר עמדה אישה בראש העברים, דבורה, המשיכה והתקיימה אותה אכזריות נרחבת. מפקד צבאה של דבורה, אשר ניצח את הגויים, גרם "לכל המחנה ליפול לפי חרב; ולא נשאר מהם עד אחד".

בשלב מוקדם מאוד של ההיסטוריה האנושית נעשה שימוש בכלי נשק מורעלים. צורות שונות ומשונות של מומים הוטלו בבני-אדם. שאול לא היסס לדרוש מדוד מאה עורלות של פלישתים כתשלום נדוניה בעבור בתו מיכל.

מסמך 70

המלחמות המוקדמות נערכו בין שבטים שלמים; ואולם, בזמנים מאוחרים יותר, בשעה ששני יחידים משבטים שונים הסתכסכו, במקום ששני השבטים יילחמו, נערך דו-קרב בין שני היחידים. כמו כן, השתגר הנוהג לפיו שני צבאות מהמרים על הכול בהתאם לתוצאת הקרב בין נציגים נבחרים מכל אחד מהצדדים, כמו בדוגמה של דוד וגוליית.

העידון הראשון של המלחמה היה לקיחתם של שבויים. לאחר מכן, קיבלו הנשים פטור מפעילויות האיבה; או אז הוכר גם מעמדן של הלא-לוחמים. מעמדות צבאיים וצבאות של קבע התפתחו במהרה על-מנת לעמוד במורכבות ההולכת וגדלה של הלוחמה. על לוחמים שכאלו נאסר במוקדם להתרועע עם נשים; והנשים פסקו זה מכבר מללחום, אף-על-פי שתמיד הן הזינו וסעדו את החיילים ודחקו בהם לצאת אלי קרב.

הנוהג להכריז מלחמה ייצג התקדמות משמעותית. הכרזות שכאלה על ההתכוונות ללחום רמזו על הגעת חוש של הוגנות; לאחר מכן התפתחו בהדרגה חוקי המלחמה ה"מתורבתת". במוקדם מאוד השתגר המנהג שלא ללחום ליד אתרים קדושים, ובהמשך לכך גם שלא ללחום בימים מקודשים מסוימים. אחרי כן הגיעה תורה של ההכרה הכללית בזכות המקלט; פליטים פוליטיים קיבלו הגנה.

וכך התפתחה הלוחמה בהדרגה, מן הציד האנושי הפרימיטיבי ועד למערכת המסודרת יותר, באופן יחסי, של האומות ה"מתורבתות" בזמנים המאוחרים יותר. ואולם, הגישה החברתית של הנקעות מחליפה את זו העוינת אך באופן איטי ביותר.

2. ערכה החברתי של המלחמה

בעינינו עברו חוללה מלחמה קשה שינויים חברתיים ואפשרה את אימוצם של רעיונות חדשים במידה שלא הייתה מתרחשת באופן טבעי אף לא במשך עשרת-אלפים שנה. המחיר האיום שתבעו יתרונות מלחמה מסוימים היה נסיגה ארעית של החברה אל הברבריות; על ההיגיון המתורבת היה לפנות את מקומו. המלחמה הינה תרופה עזה, יקרה מאוד ומסוכנת ביותר; ואף אם תכופות היא מרפאה חוליים חברתיים מסוימים, לעיתים היא הורגת את החולה, קרי משמידה את החברה.

הצורך המתמיד בהגנה לאומית יוצר התאמות חברתיות חדשות ומתקדמות רבות. כיום נהנית החברה מן היתרון שבשורה ארוכה של המצאות שימושיות אשר היו צבאיות לחלוטין בראשיתן; והחברה חבה למלחמה אפילו את הריקוד, שכן בצורותיו הראשונות היה תרגיל צבאי.

המלחמה הייתה בעלת ערך בעבור הציוויליזציות של העבר, מכיוון שהיא:

1. חיבה משמעת, אכפה שיתוף-פעולה.
2. החשיבה ביותר את החוסן ואת האומץ.
3. קידמה וביססה את הלאומיות.
4. השמידה עמים חלשים ובלתי-כשירים.
5. פוגגה את אשליית השוויון הפרימיטיבי וריבדה את החברה באופן סלקטיבי.

למלחמה היה ערך סלקטיבי ואבולוציוני מסוים, ואולם בדומה לעבדות, נדרש לנטוש אותה ביום מן הימים עם התקדמותה האיטית של הציוויליזציה. המלחמות אשר מקדם עודדו מסעות ומגעים בין-תרבותיים; המטרות האלה זוכות כעת לשירות טוב יותר משיטות תחבורה ותקשורת מודרניות. המלחמות אשר מקדם חיזקו את האומות, ואולם המאבקים המודרניים משבשים את תרבות הציוויליזציה. הלוחמה הקדומה הביאה להכחדתם של עמים נחותים; התוצאה הסופית של הקונפליקט המודרני הינו ההשמדה הסלקטיבית של בני-אדם מן הזנים המובחרים. המלחמות

מסמך 70

המוקדמות עודדו ארגון ויעילות, ואולם אלו הפכו כעת למטרותיה של התעשייה המודרנית. בימים עברו שימשה המלחמה כגורם תסיסה חברתית אשר הניע את הציוויליזציה קדימה; תוצאה זו מושגת כעת טוב יותר על-ידי השאפתנות וההמצאה. המלחמה הקדומה תמכה במושג של אָל לוחם, ואולם לאדם המודרני נאמר כי האל הינו אהבה. בעבר שימשה המלחמה למטרות רבות בעלות-ערך, והיא הייתה בבחינת פיגום הכרחי בבנייתה של הציוויליזציה; ואולם, עד מהרה היא הופכת לפושטת רגל תרבותית – היא איננה מסוגלת לייצר דיבידנדים של רווח חברתי במידה שיכולה להשתוות לאובדן האיום הנלווה לפעולתה.

בעבר האמינו הרופאים בהקזת הדם כמזור לחוליים רבים, אך מאז הם גילו תרופות טובות יותר לרוב המחלות האלה. באותה מידה, הקזת הדם הבין-לאומית של המלחמה בהחלט חייבת לפנות את מקומה מפני גילויין של שיטות טובות יותר לריפוי מכאובי האומות.

אומותיה של אורנטיה נכנסו זה מכבר למאבק הכביר שבין המיליטריזם הלאומני לבין התעשייתיות, וקונפליקט זה מקביל באופנים רבים למאבק הממושך שבין הצייד-רועה-הצאן לבין החוואי. ואולם, אם עתידה התעשייתיות לנצח את המיליטריזם, כי אז היא חייבת להימנע מן הסכנות האורבות לה. סכנות התעשייה המנצח באורנטיה הן:

1. הסחף החזק לעבר מטריאליזם, עיוורון רוחני.
2. הסגידה לעושר ולעוצמה, עיוות ערכים.
3. המידות הרעות של המותרות, חוסר-בגרות תרבותי.
4. הסכנות המתעצמות של הבטלנות, חוסר-רגישות לשירות.
5. הגידול ברכות הגזעית הבלתי-רצויה, הידרדרות ביולוגית.
6. האיום של עבדות תעשייתית סטנדרטית, קיפאון האישיות. העבודה מרוממת, ואולם עבודה מונוטונית מאלחשת.

המיליטריזם הינו אוטוקראטי ואכזר – פראי. הוא מקדם את הארגון החברתי בקרב הצד הכובש, אך מפורר את הנכבש. התעשייתיות הינה מתורבתת יותר, והיא חייבת לפעול באופן שמקדם את היוזמה ומעודד את האינדיבידואלים. על החברה לקדם את המקוריות בכל צורה אפשרית.

אל נא תטעו ותהללו את המלחמה; במקום זאת, בדקו מה היא עשתה בעבור החברה, כך שתוכלו לדמיין ביתר דיוק מה חייבים לספק תחליפיה על-מנת להמשיך ולקדם את הציוויליזציה. במידה שלא יסופקו תחליפים הולמים מעין אלו, היו בטוחים כי המלחמה תימשך עוד זמן רב.

האדם לא יקבל אף-פעם את השלום כצורת חיים שבשגרה, עד אשר ישתכנע לחלוטין, ובאופן חוזר ונשנה, כי השלום מיטיב עם רווחתו החומרית יותר מכול, ועד אשר תספק החברה ברוב חוכמה תחליפים של שלום לשם סיפוק הנטייה הטבעית לשחרר מעת לעת את הדחף השיתופי, אשר מיועד להוציא לחופשי האנרגיות והרגשות המצטברים-לעולם אשר משתייכים לתגובות השימור-העצמי של המין האנושי.

ואולם, אפילו בעת שהמלחמה חולפת ועוברת, ראוי שהיא תכובד כאותו בית-ספר של ניסיון אשר חייב גזע של יחידים יהירים להכפיף את עצמם לסמכות מרוכזת ביותר – זו של מפקד עליון. המלחמה המיושנת אכן בחרה כמנהיגים את האנשים אשר היו גדולים מעצם טיבם, ואולם המלחמה המודרנית לא עושה זאת עוד. על-מנת לגלות את המנהיגים, שומה על החברה לפנות כעת לכיבושי השלום: התעשייה, המדע וההישג החברתי.

3. התאגדויות אנושיות מוקדמות

מסמך 70

בחברות הפרימיטיביות ביותר הייתה החבורה בבחינת חזות הכול; ואפילו הילדים היו רכושה המשותף. המשפחה המתפתחת החליפה את החבורה בתחום גידול הילדים, בעוד שהחמולות והשבטים המגיחים תפשו את מקומה כיחידה החברתית.

הרעב למין והאהבה האימהית כוננו את המשפחה. ואולם, הממשל האמיתי לא הופיע עד לאחר היווצרות קבוצות של משפחות-על. בימי קדם-המשפחה של החבורה, המנהיגות סופקה על-ידי יחידים אשר נבחרו באופן בלתי-רשמי. הבושמנים באפריקה מעולם לא התקדמו אל מעבר לשלב הפרימיטיבי הזה; אין להם בחבורה כל מנהיג.

המשפחות הפכו מאוחדות באמצעות קשרי דם במסגרת החמולות, התאגדויות של אחים; ואלה התפתחו לאחר מכן לשבטים, קהילות טריטוריאליזם. המלחמה והלחצים החיצוניים אכפו על החמולות המשפחתיות את הארגון השבטי, ואולם, היו אלו המסחר והסחר אשר החזיקו את הקבוצות הפרימיטיביות המוקדמות האלה יחדיו, תוך שמירה על מידה מסוימת של שלום פנימי.

ארגוני הסחר הבין-לאומיים יקדמו את השלום באורנטיה באופן טוב לאין שיעור מאשר כל ההתחממות הסנטימנטליות של חזון תכנית שלום. יחסי המסחר התאפשרו הן על-ידי התפתחות השפה והן על-ידי שיטות תקשורת משופרות, כמו גם על-ידי תחבורה טובה יותר.

מאז ומעולם עיכבה חסרונה של שפה משותפת את צמיחתן של קבוצות השלום, ואולם הכסף הפך לשפה האוניברסאלית של המסחר המודרני. החברה המודרנית מוחזקת בשלמותה בעיקר באמצעות השוק התעשייתי. מניע הרווח הינו גורם מתקרב רב-כוח כשהוא מועצם על-ידי הרצון לשרת.

בעידנים המוקדמים כל שבט היה מוקף מעגלים משותפי-מרכז של פחד וחשדנות הולכים וגוברים; ומכאן מקור המנהג לרצוח את כל הזרים, ובשלב מאוחר יותר – לשעבדם. פירושו של הרעיון הישן על אודות הרעות היה אימוץ אל תוך החמולה; והאמונה הרווחת הייתה כי חברות בחמולה שורדת את המוות – אחד מן המושגים המוקדמים ביותר של חיי נצח.

טקס האימוץ היה כרוך בשתיית דם הדדית. בקבוצות מסוימות החליפו רוק במקום לשתות את הדם, וזהו הינו המקור הקדום לנוהג של הנשיקה החברתית. וכל טקסי ההתאגדויות, בין של נישואין ובין של אימוץ, הסתיימו תמיד בארוחות משתה.

בזמנים מאוחרים יותר נעשה שימוש בדם מהול ביון אדום, ולבסוף נחתם טקס האימוץ על-ידי שתיית יין בלבד, כאשר החתימה סומלה בהשקת הכוסות ומומשה בעת בליעת המשקה. העברים עשו שימוש בצורה מותאמת של טקס האימוץ הזה. אבותיהם הקדמונים הערבים עשו שימוש בשבועה אשר נאמרה בשעה שידו של המועמד נחה על אברי הרבייה של יליד השבט. העברים התייחסו לגרים המאומצים בנדיבות ובאחוזה. "כאזרח מקרבכם יהיה לכם הגר הגר אתכם; ואהבת לו כמוך".

"חברות של אירוח" היה יחס של אירוח ארעי. כאשר יצאו האורחים המבקרים לדרכם, היו שוברים כלי לשניים, וחלק אחד ניתן לזה אשר יצא לדרכו על-מנת שישמש להצגה ראווה בפני צד שלישי העשוי להגיע במועד מאוחר יותר. היה נהוג כי אורחים המצויים בדרכים משלמים באמצעות סיפור מעשיות על אודות מסעותיהם והרפתקאותיהם. מספרי הסיפורים של ימי קדם הפכו להיות כה פופולריים עד שבסופו של דבר המוסכמות אסרו עליהם לפעול בעונות הציד והקציר.

הסכמי השלום הראשונים היו "קשרי הדם". שגרירי השלום של שני שבטים ניצים היו נפגשים, מכבדים זה את זה, ואז דוקרים את העור עד זוב דם; או אז הם היו מוצצים זה את דמו של זה ומכריזים על שלום.

שליחויות השלום המוקדמות ביותר כללו משלחות של גברים אשר הביאו עמם את נשותיהם הנבחרות על-מנת לספק מינית את אויביהם לשעבר; כך נעשה שימוש בתיאבון המיני לשם דיכוי הדחף הלוחמני. השבט אשר זכה לביקור כבוד, ערך ביקור גומלין שבמסגרתו הציע הוא מנשותיו;

מסמך 70

וכך כונן שלום יציב. זמן לא רב לאחר מכן זכו לתמיכה נישואי תערובת בין משפחות ראשי השבטים.

4. חמולות ושבטים

קבוצת השלום הראשונה הייתה המשפחה, לאחריה החמולה, השבט, ומאוחר יותר האומה, אשר הפכה בסופו של דבר למדינה הטריטוריאלית המודרנית. העובדה שקבוצות השלום בנות ימינו התרחבו זה מכבר אל מעבר לקשרי הדם וכוללות אומות הינה מעודדת ביותר; זאת למרות העובדה שהאומות של אורנטיה עדיין מוציאות סכומי עתק על הכנות למלחמה.

החמולות היו קבוצות קשרי-דם בתוככי השבט, והן חבו את קיומן לאינטרסים משותפים מסוימים, למשל:

1. מקורות המצביעים על אב קדמון משותף.

2. שבועת אמונים לטוטם דתי משותף.

3. דיבור באותו ניב.

4. מקום מגורים משותף.

5. פחד מאותם אויבים.

6. התנסות צבאית משותפת.

ראשי החמולות היו כפופים תמיד לראש השבט, וממשלות השבט המוקדמות היוו איחוד רופף של חמולות. האוסטרלים הילידיים מעולם לא פיתחו צורת ממשל שבטית.

לרוב, ראשי חמולות השלום הגיעו למעמדם דרך קו הירושה של האם; מפקדי המלחמה של השבט כוננו את קו הירושה של האב. בתי הדין של ראשי השבט ושל המלכים המוקדמים הורכבו מראשי החמולות, אשר היה נהוג להזמין פעמים אחדות בשנה לשהות בנוכחות המלך. כך התאפשר לו לצפות בהם ולהבטיח באופן משופר את שיתוף פעולה עמם. החמולות שימשו בממשל המקומי לתכלית רבת-ערך, ואולם הן עיכבו במאוד את צמיחתן של אומות גדולות וחזקות.

5. ראשיתו של הממשל

לכל מוסד אנושי הייתה ראשית; והממשל האזרחי הינו תוצר של התפתחות מדורגת, ממש כמו הנישואין, התעשייה והדת. מן החמולות והשבטים הפרימיטיביים המוקדמים התפתחו בהדרגה הסדרים העוקבים של הממשל האנושי, אשר הופיעו ונעלמו עד לצורות הסדר החברתי והאזרחי המאפיינות את השליש השני של המאה העשרים.

עם עלייתן המדורגת של היחידות המשפחתיות, הונחו יסודות הממשל באופן הארגון החמולתי, קרי בקבוצות המשפחה הקשורות בקשרי דם. גוף הממשל האמיתי הראשון היה מועצת הזקנים. קבוצה שלטת זו הורכבה מגברים זקנים אשר התבלטו באופן מועיל כזה או אחר. אפילו האדם הברברי העריך את החוכמה והניסיון, וכך החלה תקופה ממושכת שבה שלטו הזקנים. בהדרגה צמח שלטון האוליגרכיה של הזקנים לכדי הרעיון הפטריארכלי.

במועצות הזקנים המוקדמות שכנו בפוטנציה כל זרועות הממשל: הזרוע המבצעת, הזרוע המחוקקת והזרוע השיפוטית. כאשר המועצה פירשה את מוסכמות ההווה, היא היוותה בית-דין; כאשר היא ביססה מנהגים חברתיים חדשים, היא שימשה כמחוקקת; ובמידה שבה נאכפו

מסמך 70

החלטות וצווים מעין אלו, היא שימשה כזרוע המבצעת. ראש המועצה היה אחד ממבשרי הגעתו המאוחרת יותר של ראש השבט.

לשבטים מסוימים היו מועצות נשים, ומעת לעת שימשו נשים כשליטות של שבטים רבים. שבטים מסוימים של האדם האדום דבקו בתורתו של אונאמונאולונטון, וצייתו לפסיקה של "מועצת השבעה", אשר ניתנה פה אחד.

האנושות התקשתה ללמוד כי לא המלחמה ולא השלום יכולים להתנהל בידי חברה מתדיינת. "בלבולי המוח" הפרימיטיביים היו מועילים אך לעיתים רחוקות. הגזע למד במוקדם שלצבא אשר בראשו עמדה קבוצה של ראשי חמולות לא היה סיכוי כנגד צבא חזק אשר בראשו מפקד אחד. מאז ומעולם הייתה המלחמה ממליכת-מלכים.

בתחילה נבחרו מפקדי המלחמה אך ורק עבור שירות צבאי, ובעתות שלום הם היו מוותרים על חלקים מסמכותם, שכן אז תפקידם היה בעל אופי חברתי יותר. ואולם, בהדרגה הם החלו לכרסם במרווחים השלווים, ונטו להמשיך ולשלוט ממלחמה אחת והלאה אל זו הבאה לאחריה. לעיתים תכופות הם דאגו לכך שהמלחמה הבאה תגיע זמן לא רב לאחר זו הקודמת. אדוני המלחמה המוקדמים הללו לא חיבבו את השלום.

בזמנים מאוחרים יותר נבחר חלק מן המנהיגים לשירות שונה מן השירות הצבאי, וזאת הודות לתכונות פיזיות יוצאות-דופן או ליכולות אישיות יוצאות-מן-הכלל. לאדם האדום היו בדרך כלל שתי סדרות של מנהיגים – הסאצ'ם, או מנהיגי השלום, ומפקדי המלחמה אשר תפקידם עבר בירושה. מנהיגי השלום שימשו גם שופטים ומורים.

כמה מן הקהילות המוקדמות נשלטו בידי המרפאים, אשר שימשו לעיתים תכופות כמנהיגים. אדם אחד עשוי היה לשמש ככוהן, כמרפא וכמנהל כללי. לעיתים קרובות, הסמלים המוקדמים של בתי המלוכה היוו במקור סמלים או סימנים של לבוש הכוהן.

ואלו היו השלבים אשר דרכם נולדה בהדרגה הזרוע המבצעת של הממשל. מועצות החמולות והשבטים המשיכו לשמש בתפקידי ייעוץ וכמבשרות הזרועות אשר הופיעו מאוחר יותר – הזרוע המחוקקת והזרוע השופטת. באפריקה של היום, כל צורות הממשל הפרימיטיביות האלה עדיין קיימות בפועל בקרב השבטים השונים.

6. ממשל מלוכני

ממשל מדיני יעיל הגיע רק עם הופעתו של מנהל בעל סמכות ביצועית מלאה. האדם גילה כי ניתן לקיים ממשל יעיל אך ורק על-ידי הפקדת העוצמה בידי אישיות, ולא על-ידי הענקת רעיון.

הריבונות צמחה מן הרעיון של סמכות משפחתית או של עושר. כאשר מלך פטריארכלי של ממלכה קטנה הפך למלך של ממש, הוא לעיתים כונה "אבי אומתו". מאוחר יותר, מלכים נחשבו כיוצאי חלציהם של גיבורים. ומאוחר עוד יותר, השלטון החל לעבור בירושה בשל האמונה במקורם האלוהי של המלכים.

העברת המלוכה בירושה מנעה את האנרכיה אשר הגיעה לפני כן בתווך שבין מותו של מלך לבין בחירתו של המלך הבא אחריו, אנרכיה אשר חוללה שמות. למשפחה היה ראש ביולוגי; לחמולה, מנהגי טבעי נבחר; לשבט, ולמדינה אשר באה לאחריו, לא היה מנהיג טבעי, וזו הייתה סיבה נוספת להעביר את תפקיד המנהיג-המלך בירושה. הרעיון מאחורי משפחות המלוכה והאצולה התבסס גם על המוסכמות בדבר "הבעלות על השם" בקרב החמולות.

בסופו של דבר נחשבה שושלת המלוכה לעל-טבעית, והסברה גרסה כי דמם של המלכים מקורו בימי הסגל הגשמי של הנסיך קאליגאסטיה. וכך הפכו המלכים לאישויות פְּטִיש אשר פחדו מהם באופן בלתי-רגיל, ובחצר המלוכה נעשה שימוש בדיבור מסוג מיוחד. ואפילו בזמנים האחרונים

מסמך 70

היו שהאמינו כי מגע המלכים מרפא מחלות, ואחדים מהעמים באורנטיה עדיין מתייחסים אל שליטיהם כאילו הגיעו ממקור אלוהי.

לעיתים תכופות הוחזקו מלכי הפטיש המוקדמים בבידוד; מלך הפטיש נחשב לקדוש מדי מכדי להיראות ברבים, מלבד בימי חג ובימי קודש. על-פי-רוב נבחר נציג אשר התחזה לו, וזהו הינו המקור של ראשי הממשלות. השר הראשון בקבינט היה מנהלן מזון; ועד מהרה באו אחרים אחריו. תוך זמן קצר מינו השליטים נציגים אשר הופקדו על המסחר ועל הדת; כמו כן, התפתחותו של הקבינט הייתה בבחינת צעד ישיר בדרך להפיכת הסמכות הביצועית לבלתי-אישית. עוזרים אלו של המלכים המוקדמים הפכו לאצולה המקובלת, וככל שעלתה קרנן של הנשים כך גם הלכה ועלתה בהדרגה אשת המלך לדרגת מלכה.

שליטים חסרי-מצפון רכשו עוצמה רבה באמצעות גילוי הרעל. הקסמים בחצרות המלך המוקדמות היו שטניים; אויביו של המלך מתו מהר מאוד. ואולם, אפילו הרודן העריץ ביותר היה כפוף למגבלות אחדות; לכל הפחות ריסן אותו הפחד המתמיד מפני ההתנקשות. מאז ומעולם היוו המרפאים, רופאי האליל והכוהנים גורם מרסן רב-עוצמה ביחס למלכים. לאחר מכן, הפעילו בעלי האדמות, האצילים, השפעה מרסנת. ומעת לעת, החמולות והשבטים היו פשוט קמים ומסלקים את עריציהם ואת רודניהם. בשעה שהשליטים המסולקים נידונו למוות, לעיתים ניתנה בידיהם הבחירה להתאבד; וזהו הינו מקור האופנה החברתית הקדומה להתאבד במצבים מסוימים.

7. חברות סודיות ומועדונים פרימיטיביים

קרבת הדם קבעה את הקבוצות החברתיות הראשונות; ההתאגדות הרחיבה את החמולות המשפחתיות. נישואי-תערובת היו הצעד הבא אשר הרחיב את הקבוצה, והשבט המורכב אשר נוצר כתוצאה מכך היה הגוף הפוליטי האמיתי הראשון. ההתקדמות הבאה בהתפתחות החברתית חלה עם התפתחות הכתות הדתיות והמועדונים הפוליטיים. אלו הופיעו לראשונה כחברות סודיות, ובמקור הן היו דתיות לחלוטין; לאחר מכן הן הפכו לפוליטיות. בתחילה הן היו מועדונים לגברים; בשלב מאוחר יותר מכן הופיעו מועדונים לנשים. ואז אלו התחלקו לשני סוגים: המועדונים החברתיים-פוליטיים והמועדונים הדתיים-מיסטיים.

לסודיות של החברות האלה היו סיבות רבות, כגון:

1. הפחד מפני חמת השליטים בשל הפרת טאבו כזה או אחר.

2. קיום טקסים דתיים של מיעוט.

3. שימור סודות "רוח" בעלי-ערך או סודות מסחריים.

4. הנאה מקסם או מכישוף מיוחדים.

עצם הסודיות של החברות האלה העטירה על חבריהן עוצמת של מסתורין ביחס לשאר חברי השבט. הסודיות פונה אף אל היוהרה; חברי המועדון היוו את האצולה החברתית של אותם ימים. לאחר שהנערים התקבלו, הם צדו עם הגברים; בעוד שלפני-כן הם ליקטו ירקות עם הנשים. והכישלון במבחני הבגרות נחשב כבושה העילאית, כחרפת השבט; בהמשך לכישלון חויב היחיד הכושל להישאר מחוץ למשכן הגברים, יחד עם הנשים והילדים, והוא נחשב כנשי. מלבד זאת, אלו אשר לא התקבלו למועדון גם לא הורשו להתחתן.

בשלב מוקדם ביותר לימדו בני האדם הפרימיטיביים את המתבגרים שליטה מינית מהי. הדבר הפך לנוהג ליטול את הנערים מעם הוריהם מגיל ההתבגרות ועד לנישואיהם, ולהפקיד את חינכם ואת אימונם בידי חברות הגברים הסודיות. ואחד מן התפקודים העיקריים של המועדונים הללו הייתה לשלוט בגברים המתבגרים הצעירים, ובכך למנוע את הבאתם לעולם של ילדים בלתי-חוקיים.

מסמך 70

הזנות המסחרית החלה כאשר מועדוני הגברים הללו שילמו כסף תמורת השימוש בנשים משבטים אחרים. ואולם, הקבוצות המוקדמות היו חפות במובחן ממתירנות מינית.

טקסי חניכת ההתבגרות השתרעו לרוב על-פני תקופה בת חמש שנים. הטקסים הללו כללו מידה רבה של עינויים-עצמיים ושל חיתוכים מכאיבים. נוהג המילה החל לראשונה כטקס חניכה אל תוך אחת מן החבורות הסודיות האלה. כחלק מחניכת ההתבגרות, נחרטו על הגוף סימני השבט; מקורו של הקעקוע היה בסמל חברות שכזה. עינויים אלו, לצד מחסור רב, נועדו להקשיח את הצעירים הללו, לחרוט בהם את מציאות החיים ואת הקשיים הבלתי-נמנעים אשר בהם. מטרה זו מושגת טוב יותר באמצעות המשחקים האתלטיים והתחרויות הפיזיות אשר הופיעו מאוחר יותר.

ואולם, החבורות הסודיות האלה אכן ניסו לשפר את מוסריותם של המתבגרים; אחת מן המטרות העיקריות של טקסי ההתבגרות הייתה להדגיש בפני הנערים שעליהם להניח לנפשן את נשותיהם של גברים אחרים.

לאחר שנים אלה של משמעת נוקשה ושל אימון, וממש בטרם נישאו, על-פי-רוב שוחררו הצעירים הללו לתקופה קצרה של פנאי ושל חופש, שלאחריה חזרו על-מנת להינשא ולהכפוף עצמם לטאבו של השבט למשך שארית חייהם. והמנהג הקדום הזה נמשך עד לימנים המודרניים תחת הרעיון הטיפשי של "לחרוש בשדות זרים".

שבטים רבים תמכו ביצירתם של מועדונים סודיים של נשים, אשר מטרתם הייתה להכין נערות מתבגרות לתפקידי האישה והאם. לאחר שנחנכו, היו הנערות מותרות לנישואין והורשו להשתתף ב"מיצג הכלות", מסיבת התצוגה החברתית של אותם ימים. במוקדם הופיעו מסדרים נשיים אשר התנגדו לנישואין.

מעט לאחר מכן הופיעו מועדונים בלתי-סודיים, כאשר קבוצות של גברים רווקים ושל נשים ללא בן זוג יצרו ארגונים נפרדים. לאמיתו של דבר, התאגדויות אלה היו בתי הספר הראשונים. ובעוד שמועדוני הגברים והנשים נטו לרדוף זה את זה, לאחר המגע עם מוריה של דאלאמטיה ניסו כמה מן השבטים המתקדמים את החינוך המשותף, והקימו פנימיות משותפות לשני המינים.

החבורות הסודיות תרמו ליצירת מעמדות חברתיים בעיקר הודות לאופי המסתורי של טקסי החניכה שלהן. החברים בחבורות האלה לבשו בתחילה מסכות על-מנת להפחיד ולסלק את הסקרנים מטקסי האבלות שלהם – מפולחן אבותיהם הקדמונים. לאחר מכן התפתחו הטקסים הזה למעין סיאנס שעליו נאמר שהופיעו בו רוחות רפאים. חברות "הלידה מחדש" הקדומות השתמשו בסימנים ודיברו בשפה סודית מיוחדת; הם גם נמנעו ממיני מזון ומשקאות מסוימים. הם שימשו כמשטרת הלילה ומעבר לכך נטלו חלק במגוון רחב של פעילויות חברתיות.

כל ההתאגדויות הסודיות כפו שבועה, אכפו סודיות ולימדו על אודות שמירת סודות. המסדרים הללו הטילו אימה על האספסוף ושלטו בו; הם גם שימשו כחברות שיטור, ולשם כך השתמשו בחוק הלינץ'. הם היו המרגלים הראשונים בעת שהשבטים לחמו, והיו המשטרה החשאית הראשונה בעתות שלום. וטוב מהכול, הם היו אלו אשר גרמו למלכים חסרי-המצפון לשבת בחוסר נוחות על כיסאם. על-מנת להגיע לאיזון מולם, קידמו המלכים משטרות חשאיות משל עצמם.

החבורות האלה הולידו את המפלגות הפוליטיות הראשונות. ממשל המפלגות הראשון היה "החזקים" נגד "החלשים". בימי קדם חל שינוי בממשל רק בעקבות מלחמת אזרחים, אשר שימשה הוכחה ניצחת לכך שהחלשים הפכו לחזקים.

המועדונים הללו הועסקו על-ידי סוחרים בגביית חובות ועל-ידי שליטים בגביית מיסים. גביית המיסים היוותה מאבק ממושך, כאשר אחת מצורות המוקדמות היה המעשר – עשירית מן הצייד או מן השלל. במקור הוטלו המיסים על-מנת להחזיק את בית המלך, ואולם נמצא כי קל יותר לגבותם כאשר הם מוסווים כמנחה המיועדת לתמיכה בשירותי המקדש.

מסמך 70

אט-אט הפכו החברות הסודיות האלה לארגוני הצדקה הראשונים, ולאחר מכן התפתחו לכדי החברות הדתיות הראשונות – מבשרות הכנסיות. לבסוף, הפכו כמה מן החברות האלה לבין-שבטיות, לאחוות הבין-לאומיות הראשונות.

8. מעמדות חברתיים

חוסר השוויון המנטאלי והפיזי בין בני האדם מבטיח את הופעת המעמדות החברתיים. העולמות היחידים שבהם לא נמצא ריבוד חברתי הינם העולמות הפרימיטיביים ביותר והמתקדמים ביותר. ציוויליזציה בראשיתה טרם החלה בתהליך הבידול בין הרמות החברתיות, בעוד שעולם אשר התבסס באור ובחיים כבר טשטש במידה רבה את החלוקות האלה בין בני האדם, חלוקות אשר מאפיינות במידה כה רבה את כל שלבי הביניים האבולוציוניים.

בעת שהחברה הגיחה משלב הפראיות אל שלב הברבריות, נטו מרכיביה האנושיים להתקבץ במעמדות; וזאת מן הסיבות הבאות:

1. *טבעיות* – מגע, קשרי משפחה ונישואין; ההבחנות החברתיות הראשונות התבססו על מגדר, גיל ודם – הקשר לראש השבט.

2. *אישיות* – ההכרה ביכולת, בסיבולת, בכישורים ובכוח-סבל; ומיד לאחר מכן ההכרה בשליטה בשפה, בידע ובהשכלה הכללית.

3. *מזל* – המלחמה וההגירה יצרו הפרדה בין קבוצות בני האדם. התפתחות המעמדות הושפעה במידה רבה מן הכיבוש, מן היחסים בין המנצח למנוצח, בעוד שהעבדות הניבה את החלוקה הכללית הראשונה של החברה לחופשיים ולמשועבדים.

4. *כלכליות* – עשירים ועניים. העושר והבעלות על עבדים הייתה הבסיס הגנטי של מעמד אחד בחברה.

5. *גיאוגרפיות* – מעמדות עלו בהתאם להיות ההתיישבות עירונית או כפרית. העיר והכפר, בהתאמה, תרמו להבחנה בין רועה-הצאן-החקלאי לבין הסוחר-תעשיין, כולל ההבחנה בין נקודות מבטם ותגובותיהם השונות.

6. *חברתיות* – בהדרגה נוצרו מעמדות בהתאם לאופן שבו העריך הכלל את ערכן החברתי של הקבוצות השונות. בין החלוקות המוקדמות ביותר מסוג זה היו ההבחנות בין הכוהן-מורה, השליט-לוחם, בעל ההון-הסוחר, העובדים הפשוטים והעבדים. העבד מעולם לא יכול היה להפוך לבעל הון, אף-על-פי שלעיתים העובד השכיר יכול היה לבחור להצטרף לשורות בעלי ההון.

7. *מקצועיות* – ככל שהתרבו המקצועות, כך הם נטו לבסס קסטות וגילדות. העובדים התחלקו לשלוש קבוצות: המעמדות המקצועיים, לרבות המרפאים, העובדים המיומנים, ולאחריהם העובדים הבלתי-מיומנים.

8. *דתיות* – כתות המועדונים המוקדמות הניבו את המעמדות שלהן עצמן בתוככי החמולות והשבטים, והאדיקות והמיסטיות של הכוהנים תרמו זה מכבר להשתייכותם לקבוצה חברתית נפרדת.

9. *גזעיות* – נוכחותם של שני גזעים או יותר בתוך אומה – או יחידה טריטוריאלית נתונה – גרמה בדרך-כלל להופעת קסטות על בסיס צבע. מערכת הקסטות המקורית של הודו, כמו זאת של מצרים המוקדמת, התבססה על צבע.

10. *גיל* – צעירים ובוגרים. בקרב השבטים, נותר הנער תחת השגחתו של האב במשך כל חייו האב, בעוד שהנערה הושארה תחת השגחת אימה עד לנישואיה.

מסמך 70

מעמדות חברתיים גמישים וניידים הינם בבחינת הכרח בעבור ציוויליזציה מתפתחת, ואולם, כאשר המעמד הופך לקסטה, כאשר הרמות החברתיות מתאבנות, המחיר של היציבות החברתית המשופרת בא לידי ביטוי בהפחתה של היוזמה האישית. הקסטות החברתיות פותרות את הבעיה של מציאת מקומו של היחיד בתעשייה, אך הן מצמצמות בחדות את ההתפתחות היחידנית ומונעות למעשה שיתוף-פעולה חברתי.

לאחר שנוצרו באופן טבעי, יישארו המעמדות החברתיים על כנם, עד אשר ישמיד אותם האדם בהדרגה באופן אבולוציוני באמצעות תפעול נכון של משאביה הביולוגיים, האינטלקטואליים, והרוחניים של ציוויליזציה מתקדמת, כגון:

1. חידוש ביולוגי של המטענים הגזעיים – ההשמדה הסלקטיבית של זנים אנושיים נחותים. לדבר זה תהייה הנטייה למחוק הרבה מחוסר השוויון השורר בין בני-תמותה.

2. אימון חינוכי של המוחות בעלי העוצמה המשופרת, אשר יעלו מתוך שיפור ביולוגי מעין זה.

3. האצה דתית של תחושות קשרי האחוה והרעות בין בני התמותה.

ואולם, הפעולות האלה עשויות להניב פירות של אמת רק במילניומים העתידיים הרחוקים, אף-על-פי ששיפור חברתי רב עשוי לחול באופן מיידי בעקבות תפעול אינטליגנטי, נכון וסבלני של גורמי ההאצה הללו של קידמה תרבותית. הדת הינה המנוף רב-העוצמה אשר מרים את הציוויליזציה מן הכאוס, אך היא נעדרת כל עוצמה ללא נקודת המשען של דעת בריאה ורגילה המתבססת בבטחה על גורמי תורשה בריאים ורגילים.

9. זכויות אדם

הטבע אינו מקנה לאדם זכויות כלשהן, אלא את החיים ואת העולם לחיות בו את אותם חיים. הטבע אפילו לא מקנה את הזכות לחיות, כפי שניתן להסיק מן התוצאה הסבירה של מפגש פנים-אל-פנים בין אדם בלתי-חמוש לבין נמר רעב ביער הפרימיטיבי. מתנתה העיקרית של החברה לאדם הינה הביטחון.

בהדרגה עמדה החברה על זכויותיה, ובעת הנוכחית, אלה הן:

1. ביטחון של אספקת מזון.

2. הגנה צבאית – ביטחון באמצעות מוכנות.

3. שימור השלום הפנימי – מניעת האלימות האישית ואי-הסדר החברתי.

4. שליטה מינית – נישואין, מוסד המשפחה.

5. קניין – הזכות לבעלות.

6. קידום תחרות בין יחידים ובין קבוצות.

7. הענקת חינוך ואימון לצעירים.

8. קידום המסחר והסחר – פיתוח תעשייתי.

9. שיפור בתנאי העבודה ובתגמול.

מסמך 70

10. הערבות לחופש של פולחן דתי על-מנת לרומם את כל הפעילויות החברתיות האחרות באמצעות הפיכתן למונעות על-ידי רוח.

כאשר הזכויות הינן עתיקות ומקורן אינו-נודע, הן מכונות לעיתים *זכויות טבעיות*. ואולם, זכויות אדם אינן באמת טבעיות; הן לגמרי חברתיות. הן יחסיות ומשתנות-לעולם, משום שהן מהוות לא יותר מאשר את כללי המשחק – ההתאמות המוכרות ביחסים המושלים בתופעת התחרות האנושית, אשר משתנה בהתמדה.

מה שעשוי להיחשב כנכון בתקופה אחת עלול שלא להיחשב כך בתקופה אחרת. הישרדותם של מספר גדול של אנשים פגומים ומפגרים איננו נובע מן העובדה שיש להם זכות טבעית כלשהי להכביד כך על הציוויליזציה של המאה העשרים, אלא פשוט מכך שהחברה של היום, באמצעות המוסכמות, מכתיבה זאת.

באירופה של ימי הביניים הוכרו אך מעט זכויות אדם; אז כל אדם היה שייך למישהו אחר, והזכויות היו אך בבחינת זכויות-יתר, או משוא פנים, אשר הוענקו על-ידי המדינה או הכנסייה. והמרד בשגיאה זו היה שגוי באותה המידה, בכך שהוביל לאמונה שכל בני האדם נולדים שווים.

החלשים והנחותים תמיד טענו לשוויון זכויות; הם תמיד התעקשו על כך שהמדינה תחייב את החזקים ואת העליונים לספק את רצונותיהם, ואף לפצות אותם על אותם חסכים אשר פעמים רבות מדי הינם התוצאה הטבעית של אדישותם ושל עצלותם הם.

ואולם, אידיאל השוויון הזה הינו תוצר של הציוויליזציה; הוא אינו קיים בטבע. אפילו התרבות עצמה מדגימה באופן נחרץ את חוסר השוויון הטבוע בין בני האדם, ביכולות התרבותיות המאוד בלתי-שוות שלהם. הגשמתו הפתאומית והבלתי-אבולוציונית של שוויון טבעי לכאורה, ישליך את האדם המתורבת עד מהרה לאחור אל המנהגים הגסים של העידנים הפרימיטיביים. החברה איננה יכולה להבטיח שוויון זכויות לכול, אך היא יכולה להבטיח לנהל את זכויותיו המשתנות של כל פרט בהגינות ובצדק. זהו עניינה וחובתה של החברה, לספק לילד של הטבע הזדמנות הוגנת ושלווה לבקש את השימור-העצמי, להשתתף בהנצחה-העצמית, ובה בעת ליהנות ממידה מסוימת של סיפוק-עצמי, כשהסכום של שלושת אלו מהווה את האושר האנושי.

10. האבולוציה של הצדק

הצדק הטבעי הינו תיאוריה מעשה ידי אדם; ואין בו דבר מן המציאות. הצדק בטבע הינו תיאורטי לחלוטין, בדיוני לחלוטין. הטבע מספק אך סוג אחד של צדק – האופן הבלתי-נמנע שבו התוצאות תואמות את הגורמים.

פירוש הצדק, כפי שהוא נתפש על-ידי האדם, הינו קבלת הזכויות המגיעות לו, ולכן הצדק היה עניין הנתון להתפתחות מדורגת. מושג הצדק בהחלט עשוי להיות מרכיב של דעת אשר לה מת, רוח, אך הוא אף-פעם אינו מגיח לכדי קיום באופן מושלם בעולמות החלל.

האדם הפרימיטיבי ייחס את כל התופעות לאישיות. כך, במקרה של מוות, הפרא לא שאל מה הרג אותו, אלא *מי?* לפיכך, לא הוכר הרצח בשוגג, וגזר הדין של העונש על פשע התעלם לחלוטין מן המניע; גזר הדין ניתן בהתאם לנזק אשר נגרם.

בחברה הפרימיטיבית המוקדמת ביותר פעלה דעת הציבור במישרין; לא היה צורך באנשי חוק. בחיים הפרימיטיביים לא הייתה כל פרטיות. שכניו של אדם היו אחראיים להתנהגותו; לפיכך, הייתה להם הזכות לחטט בענייניו האישיים. החברה התנהלה על-בסיס התיאוריה שלפיה לחברי הקבוצה חייב להיות עניין, ואף דרגה מסוימת של שליטה, בהתנהגותו של כל פרט.

מוקדם ביותר שררה האמונה שהרוחות השליטו צדק באמצעות המרפאים והכוהנים; עובדה זו גרמה לסדרים הללו להפוך למגלי הפשע ולאנשי החוק הראשונים. השיטות המוקדמות לגילוי פשע כללו התנסויות קשות ברעל, באש ובכאב. ההתנסויות הברבריות האלה היו לא יותר מאשר

מסמר 70

טכניקות שיפוט גסות; הן לא יישבו בהכרח את חילוקי הדעות באופן צודק. לדוגמא: כאשר נעשה שימוש ברעל, אם הנאשם הקיא, אזי הוא נחשב לזכאי.

הברית הישנה מתארת את אחד מן הניסיונות הללו, מבחן לאשמה בחיי הנישואין: אם חשד איש באשתו בחוסר נאמנות, הוא הביאה אל הכוהן והצהיר על חשדותיו; לאחר מכן הכין הכוהן שיקוי שהורכב ממים קדושים ומעפר מקרקע המשכן. לאחר הטקס הנהוג, אשר כלל איומים בקללה, חויבה האישה המואשמת ללגום את השיקוי הנורא. אם האישה הייתה אשמה, אזי "באו המים המאריים אל תוכה והפכו למרים, צבטו את בטנה ונפלו ירכיה, והיתה האישה לאלה בקרב עמה". והיה ואישה כלשהי הצליחה לגמוע את השיקוי המטונף מבלי להראות סימני מחלה פיזית כלשהם, אזי היא זוכתה מן ההאשמות של בעלה הקנאי.

שיטות פענוח הפשע המפלצתיות האלה היו נהוגות, בזמן כזה או אחר, כמעט בכל השבטים. דו-הקרב הינו שריד מודרני של המשפט בניסיון.

אין לתמוה על כך שהעברים, וכן שבטים מתורבתים-למחצה אחרים, השתמשו בטכניקות שיפוט פרימיטיביות שכאלה לפני שלושת-אלפים שנה; ואולם, בהחלט מדהים שאנשים שקולים ישמרו לאחר-מכן שריד ברברי שכזה בתוך אוסף כתבי קודש. שומה על המחשבה המתבוננת כי תבהיר שאף הוויה אלוהית מעולם לא נתנה לבן-תמותה כלשהו הוראות כה בלתי-הוגנות בנוגע לפענוח ולשיפוט של חשד לחוסר-נאמנות בחיי הנישואין.

במוקדם אימצה החברה את גישת הנקמה של הגמול: עין תחת עין ונפש תחת נפש. כל השבטים המתפתחים הכירו בזכות זו של נקמת הדם. הנקמה הפכה לתכלית החיים הפרימיטיביים, ואולם הדת שינתה מאז בתכלית השינוי את מנהגי השבט הקדומים הללו. מעולם הכריזו מוריה של דת ההתגלות כי "לי נקם ושילם", אמר אלוהים". הרג הנקמה של ימי קדם לא היה שונה בהרבה מן הרצח של ימינו-אנו תחת האמתלה של חוק בלתי-כתוב.

ההתאבדות הייתה שיטת נקמה נפוצה. אם אדם לא היה מסוגל לנקום בחייו, הוא מת מתוך אמונה שיוכל לחזור כרוח ולהטיל את זעמו על אויבו. ומכיוון שאמונה זו הייתה נפוצה ביותר, עצם האיום בהתאבדות על מפתן ביתו של האויב הספיק, על-פי-רוב, על-מנת לגרום לו להתפטר. האדם הפרימיטיבי לא החשיב במיוחד את החיים; ההתאבדות בשל זוטות הייתה נפוצה, ואולם הלימוד של הדאלאמטים הפחית את הנוהג הזה בשיעור ניכר; זאת בעוד שבזמנים האחרונים התאחדו הפנאי, הנוחות, הדת והפילוסופיה על-מנת להפוך את החיים למתוקים ולרצויים יותר. לעומת זאת, שביתות הרעב הינן מקבילה מודרנית לשיטת נקמה עתיקה זו.

אחד מנוסחי החוק השבטי המתקדמים המוקדמים ביותר נגע להגדרת סכסוך הדם כעניין שבטי. אך מוזר לציין כי אפילו אז יכול היה אדם לרצוח את אשתו מבלי להיענש על כך, בתנאי ששילם עליה מלוא תמורתה. לעומת זאת, האסקימוסים של ימינו-אנו עדיין מתירים למשפחת הנפגע את הסמכות להחליט ולהוציא אל הפועל את העונש על ביצוע פשע, ואפילו יהא זה רצח.

התקדמות אחרת הייתה הטלת קנסות על הפרת הטאבו, קביעת קנסות עונשין. קנסות אלו היוו את ההכנסות הראשונות של הקופה הציבורית. הנוהג לשלם "כופר נפש" אף הפך לאופנה שהחליפה את נקמת הדם. סכומי נזיקין שכאלה שולמו על-פי-רוב בנשים או בבקר; זמן רב חלף בטרם הוטלו קנסות כספיים, פיצויים כספיים, כעונש על ביצוע פשע. ומכיוון שמהותו של רעיון העונש היה הפיצוי, בסופו של דבר לכל דבר היה מחיר שאותו היה ניתן לשלם כפיצוי על נזק, לרבות חיי אדם. העברים היו הראשונים אשר ביטלו את נוהג תשלום כופר הנפש. משה לימד כי "לא תיקחו כופר לנפש רוצח, אשר הוא רשע, למות; כי מות יומת".

וכך, בתחילה נעשה הצדק בידי המשפחה, לאחר מכן בידי החמולה, ואחר-כך בידי השבט. ביצוע צדק של אמת החל בזמן שבו ניטלה הנקמה מידי הפרטים ומקבוצות המשפחה והושמה בידי הקבוצה החברתית, המדינה.

מסמך 70

העונש של שריפה בחיים היה בעבר בבחינת נוהג נפוץ. הוא הוכר על-ידי שליטים קדומים רבים, לרבות חמורבי ומשה, והאחרון אף הכתיב כי מבצעי פשעים רבים – ובמיוחד אלו הנושאים אופי מיני חמור – ייענשו בשריפה על המוקד. כך, אם "בת איש כוהן" – או בת של אזרח מוביל אחר – פנתה לזנות פומבית, היה זה מנהג העברים "לשרוף אותה באש".

הבגידה – "מכירה" או בגידה בחברים לשבט – הייתה הפשע הראשון אשר נשא עונש מוות. העונש האוניברסאלי על גניבת בקר היה מוות מידי, ואפילו בזמנים האחרונים הוטל במקרה של פשע גניבת סוסים עונש זהה. ואולם, בחלוף הזמן התגלה כי חומרת העונש איננה מהווה גורם מרתיע בעל-ערך, כפי שמהווים וודאותו ומהירות הוצאתו של העונש אל הפועל.

בשעה שהחברה אינה מענישה על פשעים, טינת הקבוצה לרוב מתבטאת בצורת חוק הליניץ; מתן המקלט היווה אופן התחמקות מן הכעס הפתאומי של הקבוצה. הליניץ ודו-הקרב מייצגים את חוסר הנכונות של הפרט לוותר על התיקון הפרטי של העוול ולהפקידו בידי המדינה.

11. חוקים ובתי-משפט

קשה לתאר את ההבדלים הברורים בין המוסכמות לחוקים, ממש כשם שקשה להבחין, עם עלות השחר, מתי בדיוק הופך הלילה ליום. המוסכמות הינן חוקים ותקנות משטרה בהתהוות. כאשר הן מתבססות לאורך זמן, נוטות המוסכמות הבלתי-מוגדרות להתגבש לכדי חוקים מדויקים, תקנות ממשיות ומוסכמות חברתיות מוגדרות היטב.

החוק הינו תמיד שלילי בתחילה, ובבחינת איסור; בציוויליזציות מתקדמות הוא הופך יותר ויותר לחיובי ולמנחה. החברה המוקדמת פעלה באופן שלילי, והעניקה ליחיד את הזכות לחיות, בכך שאכפה על כל האחרים את המצווה "לא תרצח". כל מתן של זכויות, או של חופש, ליחיד כרוך בהגבלת החופש של כל השאר, ועניין זה מיושם באמצעות הטאבו, החוק הפרימיטיבי. כל רעיון הטאבו הינו שלילי מיסודו, מאחר שהחברה הפרימיטיבית אורגנה כולה באופן שלילי, וניהול הצדק נכלל במסגרת אכיפת הטאבו. ואולם, במקור חל תוקף החוקים הללו אך ורק על חברי השבט האחרים, כפי שמודגם בימים מאוחרים יותר על-ידי העברים, אשר החזיקו בקוד אתי נפרד בכל הנוגע לגויים.

מקור השבועה הינו בימי דאלאמטיה, והיא נובעת מן המאמץ להפוך את העדות לאמיתית יותר. שבועות מעין אלה כללו קללה אשר קילל האדם את עצמו. קודם לכן, אף יחיד לא הסכים להעיד כנגד הקבוצה אשר בה נולד.

הפשע היווה התקפה על המוסכמות השבטיות, והחטא היה בבחינת הפרתם של אותם טאבו אשר נהנו מתמיכת הרוחות; ובמשך זמן רב שרר בלבול רב אשר נבע מן הכישלון להפריד בין הפשע לבין החטא.

האינטרס העצמי כונן את הטאבו על ההריגה, והחברה תמכה בו בדמות המוסכמות המסורתיות, בעוד שהדת קידשה את הנוהג כחוק מוסרי; וכך חברו כל השלושה על-מנת להפוך את חיי האדם לבטוחים ולקדושים יותר. בימים המוקדמים החברה לא הייתה יכולה להחזיק מעמד יחדיו, לולא קיבלו הזכויות את תמיכת הדת; האמונות הטפלות שימשו ככוח המשטרה המוסרי והחברתי במשך העידנים האבולוציוניים הממושכים. הקדמונים טענו כולם שחוקיהם העתיקים, הטאבו, ניתנו לאבותיהם מידי האלים.

החוק הינו רישום מאוגד של התנסות אנושית ממושכת, דעת הציבור אשר התגבשה והפכה לחוק. המוסכמות היוו את חומר הגלם של הניסיון הנצבר אשר ממנו גיבשו המוחות הפוסקים המאוחרים יותר את החוק הכתוב. לשופט הקדום לא היה כל חוק. כאשר הוא פסק את פסיקתו, הוא פשוט אמר, "כך נהוג".

מסמך 70

ההתייחסות לפסיקות קודמות בהחלטות בית הדין מייצגת את מאמץ השופטים להתאים את החוקים הכתובים לתנאים המשתנים של החברה. כך מתאפשרת התאמה מדורגת לתנאי החברה המתחלפים, לצד המשכיותה המרשימה של המסורת.

מחלוקות ביחס לרכוש יושבו באופנים רבים, וביניהם:

1. השמדת הרכוש הנתון במחלוקת.
2. יישוב בכוח – הטוענים נלחמו זה בזה.
3. יישוב תוך גישור – בהתאם להחלטת צד שלישי.
4. ערעור בפני הזקנים – ולאחר מכן בפני בתי הדין.

בתי הדין הראשונים היו בבחינת מפגשי קרבות אגרוף מנוהלים; השופטים היו פשוט בבחינת שופטי הקרב. הם דאגו לכך שהקרב יתנהל בהתאם לחוקים המקובלים. עם הכניסה לקרב בבית הדין, הפקיד כל צד אצל השופט פיקדון אשר נועד לכסות את העלויות ואת הקנס הצפוי לאחר שצד אחד ינצח את הצד השני. "החזק עדיין היה הצודק". לאחר מכן החליפו טיעונים מילוליים את המכות הפיזיות.

הרעיון של צדק פרימיטיבי לא היה כרוך כה רבות בהגינות, כשם שנועד להיפטר מן המריבה ובכך למנוע אי-סדר ציבורי ואלימות פרטית. ואולם, האדם הפרימיטיבי לא התרעם יתר על המידה בעקבות מה שכיום נחשב לאי-צדק; היה זה אך מובן מאליו שבעלי העוצמה ישתמשו בה באופן אנוכי. ואף-על-פי-כן, ניתן לקבוע באופן מדויק ביותר את מעמדה של כל ציוויליזציה בהתאם ליסודיות ולהגינות של בתי הדין שלה ובהתאם ליחשורה של שופטיה.

12. הקצאת סמכות אזרחית

המאבק הכביר באבולוציה של הממשל נגע לעניין ריכוז הכוח. מנהלי היקום למדו מן הניסיון כי העמים האבולוציוניים בעולמות המיושבים מנוהלים באופן המיטבי באמצעות הממשל האזרחי מן הסוג הייצוגי, ממשל שבו מתקיים מאזן כוחות הולם בין הזרוע המבצעת, הזרוע המחוקקת והזרוע השופטת, זרועות אשר כולן מתואמות היטב ביניהן.

אף-על-פי שהסמכות הפרימיטיבית הייתה מבוססת על כוח, על עוצמה פיזית, הממשל האידיאלי הינו מערכת ייצוגית אשר המנהיגות בה מבוססת על יכולת; ואולם, ימי הברבריות היו מלאים מדי במלחמה מכדי לאפשר לממשל ייצוגי לפעול ביעילות. הרוחן הוא זה אשר ניצח במאבק הממושך שבין חלוקת הסמכות לבין הפיקוד המאוחד. העוצמה המבוזרת והמוקדמת של מועצת הזקנים הפרימיטיבית התרכזה בהדרגה באישיותו של המלך האבסולוטי. לאחר הגעתם של מלכים אמיתיים נותרו קבוצות הזקנים כגופים מיעצים מחוקקים-שיפוטיים-למחצה; לאחר מכן הופיעו אספות מחוקקים בעלות מעמד מתואם, ולבסוף כוננו בתי דין גבוהים בנפרד מן האספות המחוקקות.

המלך היה זה אשר הוציא אל הפועל את המוסכמות, את החוקים המקוריים הבלתי-כתובים. לאחר מכן, הוא אכף את צווי החקיקה, את דעת הציבור אשר התגבשה זה מכבר. אף כי הופעת אספת העם כביטוי לדעה הציבורית התעכבה, היא ייצגה התקדמות חברתית כבירה.

המלכים המוקדמים הוגבלו במידה רבה בידי המוסכמות – המסורת או דעת הציבור. בזמנים האחרונים גיבשו כמה מן האומות באורנטיה את המוסכמות האלה לכדי בסיס מתועד בעבור הממשל.

בני התמותה של אורנטיה זכאים לחירות; עליהם ליצור את שיטות הממשל שלהם; עליהם לאמץ חוקות או אָמנות אחרות של סמכויות אזרח ושל הליכים מנהליים. ולאחר שעשו כן, עליהם לבחור

מסמך 70

כמנהלים כלליים באחיהם המיומנים והראויים ביותר. כנציגיהם לזרוע המחוקקת עליהם לבחור אך ורק את אלו אשר הינם מוכשרים אינטלקטואלית ומוסרית למלא חובה קדושה שכזו. אך ורק אלו אשר ניחנו ביכולת טבעית, ואשר רכשו חוכמה הודות לניסיון רב, ראוי שייבחרו כשופטים בבתי הדין הגבוהים והעליונים.

אם בני האדם מעוניינים לשמור על חירותם, עליהם – לאחר שבחרו באמנת החירות שלהם – לאפשר את הפירוש הנכון, האינטליגנטי והעשוי לבלי חת שלה, על-מנת למנוע את הדברים הבאים:

1. גזל של כוח אשר לא הוענק על-ידי הזרוע המבצעת או המחוקקת.
2. מזימות של מתסיסים בורים ורדופי אמונות טפלות.
3. עיכוב של הקדמה המדעית.
4. קיפאון השורר בשעה שהבינוניות שולטת.
5. שלטון של מיעוטים אכזריים.
6. שליטה בידי שאפתניים ופיקחים השואפים להיות רודנים.
7. שיבושים הרסניים בשל פאניקה.
8. ניצול לרעה בידי חסרי המצפון.
9. שעבוד האזרחים באמצעות מיסוי על-ידי המדינה.
10. כישלון ההוגנות הכלכלית והחברתית.
11. איחוד בין הכנסייה למדינה.
12. אובדן החירות האישית.

אלו הם היעדים והמטרות של בתי הדין החוקתיים אשר פועלים כווסתים של מנועי הממשל הייצוגי בעולם אבולוציוני.

מאבקה של האנושות, אשר נועד להפוך את הממשל באורנטיה למושלם, כרוך בהפיכת ערוצי המנהל למושלמים, בהתאמתם לצרכי ההווה המשתנים לעולם, בשיפור חלוקת הכוח בתוככי הממשל, ואז בבחירתם של מנהיגים מנהליים אשר הינם חכמים באמת. אף-על-פי שקיימת צורת ממשל אלוהית ואידיאלית, אין ניתן לחשוף אותה, אלא נדרש כי הגברים והנשים של כל פלנטה ופלנטה ברחבי יקומי הזמן והמרחב יגלו אותה לאיטם ובדי עמל.

[הוצג על-ידי מלכי-צדק של נבאדון.]